

Jaarverslag 2020

Omgevingsproces Ternaard, onderdeel Gebiedsfonds en Gebiedscommissie

Inleiding

In 2020 is het omgevingsproces Ternaard een andere fase ingegaan. Tijdens de bijeenkomst van 9 december 2019 is bekend geworden dat, mocht het tot gaswinning komen, er € 60 mln over een periode van 10 jaar uitgekeerd wordt aan het gebied, om het gebied met een maatschappelijke plus achter te laten. De drie Friese overheden zijn aan zet om hier vorm en inhoud aan te geven. In 2020 is een start gemaakt om dit vorm te geven.

In dit jaarverslag wordt beschreven welke stappen er in dit jaar zijn gezet, hoeveel bijeenkomsten er zijn geweest van de verschillende gremia en op welke manier is gecommuniceerd. Dit jaar kregen we te maken met de coronapandemie. Dit heeft ook effect gehad op het verloop van dit proces. De planning moet worden bijgestuurd en is door deze ontwikkeling lastig te voorspellen. Voor de andere twee sporen van het omgevingsproces: de vergunningsprocedure en het ontzorgingsspoor, zijn het ministerie van EZK en de NAM aan zet. Deze onderdelen worden daarom niet beschreven in dit jaarverslag.

Doel

Het doel van het inrichten van het Gebiedsfonds is om het Gebied van het omgevingsproces Ternaard achter te laten met een maatschappelijke plus, los van de schade afhandeling. Dit wordt vormgegeven door en voor de actoren in het gebied, eerst nog onder verantwoordelijkheid van de 3 Friese overheden.

Hoe bereiken we dit doel?

Afgesproken is om uiterlijk op 1 mei 2021 het volgende resultaat aan het Fries Bestuurlijk Overleg omgevingsproces Ternaard op te leveren:

- de installatie van de gebiedscommissie omgevingsproces Ternaard;
- spelregels/criteria voor de verdeling van de middelen, met de investeringsagenda als basis;
- een systeem om financiën goed door te kunnen geleiden;
- een monitoringssysteem;
- voorstel voor een uitvoeringsorganisatie.

Terugblik 2020

Op 1 februari is projectleider Karin Wierda namens de drie Friese overheden aangetrokken om het proces, om te komen tot besteding van de € 60 mln, te begeleiden. Het opgestelde Plan van Aanpak is op 11 maart in het Fries Bestuurlijk Overleg Ternaard vastgesteld. Gestart is met een gespreksronde langs alle betrokken partijen en actoren in het gebied. Tijdens deze gesprekken zijn vraagstukken opgehaald en beelden over de samenstelling van de Gebiedscommissie. Ook zijn er kandidaten voor deze commissie voortgekomen uit deze gespreksronde.

Er wordt eerst gewerkt met een tijdelijke commissie, de Gebiedscommissie Ternaard in oprichting. Deze tijdelijke commissie gaat aan de slag met de spelregels en geeft een advies over de definitieve inrichting van de commissie. Het is belangrijk om vanaf het begin de verschillende spelers in het gebied mee te laten denken.

Tijdens het FBO van 23 juni is een besluit genomen over de samenstelling en de opdracht van deze tijdelijke Gebiedscommissie.

Naast het aanstellen van een onafhankelijke voorzitter, zijn er 8 kandidaten uit de regio bereid gevonden om te participeren. De drie overheden hebben bestuurlijk zitting genomen in deze commissie.

Er is een Gebiedscommissie Ternaard in oprichting samengesteld met vertegenwoordigers:

- Direct belanghebbenden
- Thema deskundigen
- Overheid 's vertegenwoordigers
- Een onafhankelijke voorzitter

Fêste Grûn was niet tevreden over de samenstelling van de tijdelijke Gebiedscommissie. Zij zouden zelf ook graag zitting hebben willen nemen in de tijdelijke gebiedscommissie. Dit heeft geleid tot zowel ambtelijke alsook bestuurlijke nazorg: een aantal gesprekken en tot slot een gezamenlijke verklaring van Fêste Grûn en de gemeente Noardeast-Fryslân in de raad om een aantal onjuistheden recht te zetten.

Op 17 augustus heeft er een werkbezoek plaatsgevonden door minister Wiebes aan het gebied waar het omgevingsproces Ternaard betrekking op heeft. In het dorpshuis in Wierum hebben twee gesprekken plaatsgevonden: één met betrokkenen en de voorzitter van het ontzorgingsspoor, Albert van de Ploeg, en één bestuurlijk gesprek met afvaardiging van de 3 Friese overheden.

Er heeft een werkbezoek van minister Wiebes plaatsgevonden aan Wierum in het kader van het omgevingsproces Ternaard.

Omdat de afspraken over de €60 mln nog altijd niet waren vastgelegd op papier is in het najaar een sterkere lobby ingezet om deze brief alsnog te krijgen. Vanaf januari is er veelvuldig ambtelijk overleg geweest over de inhoud van de brief: de inhoud hiervan moest niet op meerdere manieren uitgelegd kunnen worden. De lobby heeft uiteindelijk geleid tot een "spicy" toevoeging in de adviezen van de Friese overheden aan de minister van EZK in het vergunningenspoor. Een volgende stap zou de benadering van Tweede Kamerleden zijn. Dit is echter niet nodig geweest: Op 30 oktober heeft minister Wiebes de brief met afspraken ondertekend

en opgestuurd. De dagelijkse besturen van de regionale overheden hebben de afspraken ter kennisgeving in de colleges behandeld en de verdere onderlinge taakverdeling vastgelegd.

De afspraken over de vulling van het Gebiedsfonds zijn vastgelegd door het ministerie van EZK in een brief.

Vanaf september is de Gebiedscommissie van start gegaan met haar opdracht. Nu de brief er ligt kan de Gebiedscommissie verder voortvarend aan de slag. Er is een spoorboekje gemaakt waarin is aangegeven welke onderwerpen in welke vergadering worden besproken. In eerste instantie worden algemene uitgangspunten benoemd. De drie inhoudelijke thema's waar spelregels voor worden gemaakt, worden voorbereid door inhoudelijke werkgroepen. In de Gebiedscommissie zijn trekkers per thema benoemd (verzilting, energietransitie en sociaal economische vitaliteit). Naast de leden uit de gebiedscommissie zijn er deskundigen uit het gebied deelnemer aan de werkgroepen en ambtenaren met expertise.

Er zijn werkgroepen ingesteld, onder leiding van leden van de Gebiedscommissie Ternaard i.o voor de volgende thema's:

- Verzilting
- Energietransitie
- Sociaal Economische ontwikkeling

Overzicht bijeenkomsten

In 2020 zijn de volgende bijeenkomsten geweest:

Vergaderingen BO Ternaard (online)	20 maart 22 april 29 juni (gecanceeld) 11 september
Bijeenkomsten Fries BO Ternaard (online)	11 maart 21 april 23 juni 3 september 1 oktober 2 november
Bijeenkomsten Gebiedscommissie Ternaard i.o	2 oktober (fysiek) 6 november (online) 8 december (fysiek)
Wergroepen Verzilting, Energie Transitie en Sociaal Economische Vitaliteit	9 november (online) <i>verzilting</i> 30 november (fysiek) <i>verzilting</i> 9 december (fysiek) SEV
Ambtelijk Regionaal Overleg	14 januari (fysiek) 11 februari (fysiek) 9 maart (fysiek, evaluatie) 24 maart 7 april 16 april 24 april 19 mei 16 juni 07 juli 1 september 22 september 1 december
Fries Ambtelijk Regionaal Overleg Ternaard	28 februari (fysiek) 3 maart (fysiek) 16 april 30 april 12 mei 17 juni 31 augustus 29 oktober 23 november 1 december

Vergadering gebiedscommissie in Nes

Communicatie

In 2020 is een start gemaakt met het uitbrengen van nieuwsbrieven. Deze nieuwsbrieven worden uitgebracht namens de 5 partners in het omgevingsproces: Het ministerie van EZK, NAM, Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en de gemeente Noardeast-Fryslân. De gemeente Noardeast-Fryslân is verzender van de nieuwsbrief. In totaal zijn er 4 nieuwsbrieven uitgebracht: In april/mei – juli – oktober en december. In december zijn aanvullende afspraken gemaakt over de routing van de conceptteksten.

Overige acties in het kader van de communicatie

- Er zijn twee persberichten verstuurd. Eén bij de ondertekening van het Afsprakenkader Ontzorging en één over het werkbezoek van de minister in Wierum.
- Op 15 september heeft een openbare informatieve raadsbijeenkomst plaatsgevonden. Aanleiding was het horen van de raad in het kader van de advisering in het vergunningenspoor. Deze bijeenkomst is meteen benut voor het bijpraten van de raad over de andere twee sporen in het kader van het omgevingsproces Ternaard.
- De website Omgevingsproces Ternaard, Gebiedsfonds en Gebiedscommissie Ternaard i.o. is actueel.
- De Gebiedscommissie heeft een extern communicatiebureau geselecteerd, om in samenwerking met de afdeling communicatie van de gemeente, de communicatie van de Gebiedscommissie Ternaard i.o. handen en voeten te geven.
- Er is door de voorzitter van de gebiedscommissie Bart Bakker afstemming geweest met de voorzitter van het ontzorgingspoor, het OOT: Albert van der Ploeg. Vervolgens is Bart Bakker online bij een vergadering van het OOT geweest om te informeren over de stand van zaken op dat moment.
- Er is door de voorzitter van de Gebiedscommissie Ternaard i.o. in een online meeting nader kennis gemaakt met contactpersonen van het ministerie van EZK.

Ontwikkelingen

- De brief met afspraken van het ministerie is op 30 oktober 2020 ondertekend. Dit is de basis voor de inrichting van de spelregels. Het heeft veel tijd en energie gekost om deze brief te ontvangen;
- Door de coronacrisis lopen de werkzaamheden van de Gebiedscommissie uit. Inmiddels zijn twee bijeenkomsten

gecanceld. De oorspronkelijke planning wordt hierdoor niet gehaald. Het is nog onzeker hoeveel vertraging er in totaal wordt opgelopen. Er wordt aan gehecht om fysiek bijeen te komen (ook door de voorbereidende werkgroepen). Op 4 november heeft Bart Bakker hier melding van gemaakt per mail aan de voorzitter van het Fries Bestuurlijk Overleg;

- Deze fase kan bij nader inzien het beste worden verlengd tot het moment dat er een besluit valt of er al dan niet wordt overgegaan tot gaswinning. Daarna komt de fase van realisatie en het optuigen van een uitvoeringsorganisatie;
- De voorzitter en de leden van de Gebiedscommissie hebben aangegeven dat kwaliteit voor gaat. Tijdsdruk is goed om de voortgang erin te houden, maar de leden hebben het gevoel dat ze in principe voldoende tijd hebben om tot een kwalitatief goed advies te komen. De besluitvorming over de gaswinning laat toch nog op zich wachten;
- Door corona “smeren” de werkzaamheden wat uit. Er is langere tijd een lagere inzet nodig van de projectleider. Als deze coronacrisis voorbij is, zal de tijdsbesteding mogelijk weer toenemen: Het is koffiedikkijken;
- Het opstellen van een systeem voor de doorgeleiding van de financiën is afhankelijk van de financiële werkgroep van het ministerie van EZK, EBN en NAM. Deze werkgroep moet nog worden opgestart om dit governance vraagstuk op te pakken.

Financieel overzicht

In het overzicht zijn de gemaakte onkosten over 2020 weergegeven. Mocht het tot gaswinning komen, dan worden deze kosten verrekend met de € 60 mln. Anders zal het ministerie van EZK deze voorbereidingskosten terugbetalen. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft een werkbudget van € 20.000,- beschikbaar gesteld om de onkosten voor te schieten en houdt de uitgaven bij. De provincie Fryslân schiet de personeelskosten eerst voor.

Wat	bedrag
Vergaderkosten	€ 759,-
Personele kosten	€ 68.000,-
Onkostenvergoeding leden Gebiedscommissie	€ 2.500,-
Totaal	€ 71.259

provinsje fryslân
provincie fryslân

WATTERSKIP
FRYSLÂN

GEMEENTE
NOARD
EAST FRYSLÂN